

Πρωτ. Βασιλείου Α. Γεωργοπούλου
Ἐπίκουρου Καθηγητοῦ Θεολογικῆς Σχολῆς Α.Π.Θ.

Η ΘΕΣΗ ΤΩΝ NAZI ENANTI ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Εἶναι γνωστό, ὅτι ὁ Ναζισμός ἀνήκει στίς πλέον ἐγκληματικές ιδεολογίες πού γνώρισε ἡ παγκόσμια ἱστορία. Στό παρόν ἄρθρο μας, ἐρχόμαστε νά παρουσιάσουμε συνοπτικά, πῶς οἱ Ναζί τοποθετήθηκαν ἀπέναντι στό πρόσωπο τοῦ Θεανθρώπου τόσο σέ ιδεολογικό ἐπίπεδο, ὅσο καί σέ πρακτικό, στό πῶς δηλαδή προσπάθησαν νά ἐπιβάλλουν τίς ιδέες τους.

Ἀρχικά καί πρῖν ἀκόμα καταλάβουν τήν ἐξουσία, ἀλλά καί ἀργότερα, υἱοθέτησαν καί διέδιδαν τίς ἀντιλήψεις τοῦ Η. S. Chamberlain ἑνός βρετανικῆς καταγωγῆς, ρατσιστή φιλοσόφου καί γερμανόφιλου πολιτικοῦ. Σύμφωνα λοιπόν μέ τον Η. S. Chamberlain θεωρητικό ὑπέρμαχο τῆς φυλετικῆς καί πολιτιστικῆς ἀνωτερότητας τῶν Ἀρίων, τό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ πρέπει νά διαχωριστεῖ ἀπό ὅλο τόν ἱστορικό χριστιανισμό. Οἱ Ἐκκλησίες, ἔλεγε, ἔχουν καταστήσει σκοτεινή τή μορφή τοῦ Χριστοῦ¹.

Κατά τόν Η. S. Chamberlain, ὁ Χριστός δέν ἦταν Ἰουδαῖος, δέν εἶχε οὔτε σταγόνα γνήσιο ἰουδαϊκό αἷμα στίς φλέβες του. Ὁ Χριστός ἦταν ἕνας Ἄριος². Ἡ ναζιστική προπαγάνδα θά ἀναπαράγει αὐτές τίς ἀντιλήψεις. Τό ἔργο του Η. S. Chamberlain «*Τά θεμέλια τοῦ 19ου αἰώνα*», στό ὁποῖο ἀναφέρονταν ἐκτενῶς στό πρόσωπο τοῦ Κυρίου, μέχρι τό 1938 εἶχε πραγματοποιήσει 23 ἐκδόσεις.

Στήν ἴδια γραμμῆ, καί μέ τίς ἴδιες ρατσιστικές περὶ φυλετικῆς καθαρότητας προϋποθέσεις, θά κυκλοφορήσει τό 1939 τό βιβλίο τοῦ φιλοναζιστή καθηγητοῦ W. Hauer, μέ τίτλο «*Ἐνας Ἄριος Χριστός*»³. Ὁ ἐν λόγω καθηγητής, ἂν καί ὑποστήριζε ὅτι ὁ Χριστιανισμός ζημίωσε τήν πρόοδο τῆς γερμανικῆς φυλῆς, ἀνεχόταν νά γίνεται λόγος περὶ τοῦ Χριστοῦ ὡς ἀνθρώπου ἐμπνευσμένου ἀπό τόν Θεό⁴.

Τή θέση ὁμως τῶν Ναζί ἐναντι τοῦ Χριστοῦ, κατά τόν πλέον ἐπίσημο τρόπο, θά τήν ἐκφράσει ὁ κατ' ἐξοχήν θεωρητικός τοῦ ναζισμού, ὑπουργός τοῦ Χίτλερ καί συνιδρυτής μαζί του τοῦ ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ κόμματος, ὁ Α. Rosenberg. Νά σημειωθεῖ, ὅτι ὁ Α. Rosenberg ἀπό τό διεθνές δικαστήριο τῆς Νυρεμβέργης καταδικάστηκε ὡς ἐγκληματίας πολέμου καί ἀπαγχονίστηκε στίς 16.10.1946.

Ὁ Α. Rosenberg μίλησε γιά τόν μῦθο τοῦ Ἰησοῦ, ἀμφισβητώντας ὄχι τήν ἱστορική ὑπαρξη τοῦ Θεανθρώπου, ἀλλά ἐπιμέρους ἱστορικές πτυχές τῆς δράσης του, βασικές διδασκαλίες του, τήν αὐτοσυνειδησία τοῦ Κυρίου, καί τήν πίστη τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ μῦθος τοῦ Ἰησοῦ, κατά τον Α. Rosenberg, γεννήθηκε στή Μ. Ἀσία ὡς ὑποστασιοποίηση τῆς ἐλπίδας τῶν κατάπισμένων πληθυσμῶν πού ἀναζητοῦσαν ἕναν ἡγέτη ἐλευθερωτή ἀπό τους Ρωμαίους.

Μεταφέρθηκε ἀργότερα στήν Παλαιστίνη καί ἐκεῖ συνδέθηκε καί

ταυτίστηκε με την ιουδαϊκή ιδέα του Μεσσία. Στη συνέχεια του απέδωσαν λόγια και διδασκαλίες που δεν είπε, τον συσχέτισαν με διάφορους προφήτες της Μέσης Ανατολής, και στο τέλος το πρόσωπό του αναμείχθηκε με «ποικίλα σκουπίδια», κατά τους ισχυρισμούς του πάντα, της μεσανατολικής και αφρικανικής νοοτροπίας και ζωής. Οι Έκκλησίες αργότερα, συνεχίζει ο A. Rosenberg, διέστρεψαν την αρχική διδασκαλία Του και τά περί του προσώπου Του⁵.

Κατά τον A. Rosenberg, ο Χριστός δεν υπήρξε ποτέ Θεός, γι' αυτό ζητούσε να υπάρξει μία νέα θεώρηση του Ίησού τελείως διαφορετική. Μιά θεώρηση που θα έנסαρκώνει το πρότυπο του ήρωα και δέ θα έχει καμμία σχέση με τον Ίησού της Βίβλου. Διδασκαλίες περί ταπεινοφροσύνης ή έλεημοσύνης ή επιείκειας, έλεγε ο A. Rosenberg, είναι απολύτως ασυμβίβαστες με την ήρωική αντίληψη περί ζωής⁶. Ο A. Rosenberg θεωρούσε την περί άμαρτίας διδασκαλία του Χριστού ως διαρκή φυσική νόθευση της φυλής⁷.

Ο πιο ύπουλος τρόπος όμως, με τον οποίο ή ναζιστική προπαγάνδα πολέμησε το πρόσωπο και την διδασκαλία του Κυρίου, παρά τις περί του αντιθέτου διαβεβαιώσεις τους, ήταν ότι ενίσχυσαν με κάθε τρόπο τή δημιουργία της κινήσεως των «Γερμανών Χριστιανών» (Deutsche Christen).

Οί Γερμανοί χριστιανοί ήταν μία πολιτικοθησκευτική κίνηση που είχε ως σκοπό τή σύζευξη των έθνικοσοσιαλιστικών αρχών με τή χριστιανική πίστη, ώστε αυτή αφ' ενός να άλλοιωθει, αφ' ετέρου να γίνει άλλο ένα επικουρικό δεκανίκι σε πρακτικό επίπεδο του ναζισμού.

Η διδασκαλία τους τους ήταν συγκρητιστική. Ένα κρᾶμα χριστιανικών και αντιχριστιανικών στοιχείων, με αντισημιτική αφετηρία και με πολιτικό προσανατολισμό. Υπήρξαν πολέμιοι της Παλαιᾶς Διαθήκης και όσοι έμεναν πιστοί στην έν Χριστῶ Ίησού Αποκάλυψη θεωρούνταν ιουδαίοχριστιανοί και μή Άριοι. Στόχος και σκοπός των Γερμανών Χριστιανών, ήταν ή υποτιθέμενη αποϊουδαϊοποίηση του Χριστιανισμού και ή σύζευξή του με τήν Άρια ρατσιστική αντίληψη περί θρησκείας.

Ιδιαίτερη σημασία έχει ότι, στον καταστατικό χάρτη της πίστεώς τους, που αποτελούνταν από 28 θέσεις, υιοθέτησαν τις περί φυλής και αίματος αντιλήψεις των Ναζί. Επιπλέον, στο άρθρο 18, ανέφεραν για προφανείς λόγους, ότι δεν έχει σημασία εάν ο Χριστός ήταν έξ Ιουδαίων ή όχι, και άντέτειναν τό έξαιρετικῶς νεφελῶδες, ότι ή σημασία του έγκειται στο ότι εμφανίζει σ' έμας τό θείο γένος. Η κίνηση υποτιμοῦσε και μείωνε τή σημασία της Αύγουσταίας Όμολογίας και τις σχετικές Τριαδολογικές και χριστολογικές διτυπώσεις της.

Δέν υπάρχει άμφιβολία, ότι οί Ναζί έπιχείρησαν με κάθε τρόπο να άκρωτηριάσουν και να παραμορφώσουν τό πρόσωπο και τή διδασκαλία του Κυρίου με μία ποικιλία μεθοδεύσεων, με διάβρωση των συνειδήσεων και με τό να άντικαθιστοῦν τά ιστορικά δεδομένα με τις ιδεολογικές τους φαντασιώσεις. Παρ' όλα αυτά υπήρξαν κάποιοι που άντιστάθηκαν σθεναρά σε όλη αυτή τήν προσπάθεια. Κάποιοι που άγωνίστηκαν να κρατήσουν γνήσια και άκέραιη τήν εικόνα του Χριστού των Εὐαγγελίων, της ιστορίας και της διδασκαλίας του, στά

πλαίσια βέβαια τῆς παραδόσεώς τους.

Όλοι αὐτοί, σάν πράξη ἀντίστασης συγκρότησαν τὴν «Ὁμολογοῦσα Ἐκκλησία» (Bekennede Kirche). Σ' αὐτὴ ἐντάχθηκαν ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ θεολόγοι, οἱ πάστορες, οἱ χριστιανοὶ πού ἀντιτάχθηκαν σθεναρά στοὺς Γερμανοὺς χριστιανούς καὶ στίς ναζιστικές μεθοδεύσεις νά δημιουργήσουν ἕνα Χριστιανισμό καρικατούρα, ὑπηρέτη τῶν ἐθνικοσοσιαλιστικῶν ἀντιλήψεων καὶ τοῦ ἱστορικοῦ μεσσιανισμοῦ τοῦ Χίτλερ.

Παρά τὴν ἀπροκάλυπτη βία τόσο τῶν Γερμανῶν χριστιανῶν ἐναντίον τους, ὅσο καὶ τῶν Ναζί, στὴν περίφημη θεολογικὴ διακήρυξη Barmen τοῦ 1934 θά καταδικάσουν καὶ θά ἀπορρίψουν ἀπερίφραστα τὸ πολιτικοθρησκευτικὸ κατασκευάσμα τῶν Γερμανῶν χριστιανῶν, τὸν ρατσισμό, καὶ τὸν ἱστορικό μεσσιανισμό τοῦ Χίτλερ. Ἡγετικές μορφές αὐτῆς τῆς ἀντίδρασης, μεταξύ τῶν ἄλλων, ὑπῆρξαν ὁ K. Barth, ὁ ὁποῖος ἐκδιώχθηκε ἀπὸ τὴν Γερμανία, καὶ ὁ D. Bonhoeffer πού πέθανε σέ στρατόπεδο συγκέντρωσης. Ἀπὸ τὴν Ρωμαιοκαθολικὴ πλευρὰ σημαντικὸς ἰδεολογικὸς ἀντίπαλος, στὸ θρησκευτικὸ πεδίο, τῶν Ναζί ὑπῆρξε ὁ καρδινάλιος Clemens August Graf von Galen.

Ὡς τελικὸ σχόλιο, δηλωτικὸ τῆς θέσεως τῶν Ναζί ἐναντι τοῦ Χριστοῦ καὶ χριστιανισμοῦ γενικώτερα, θέλουμε ν' ἀναφέρουμε τὴ θέση τοῦ Χίτλερ: «Κάποιος πρέπει νά εἶναι ἢ χριστιανός ἢ Γερμανός. Καὶ τὰ δύο μαζί δέν μπορεῖ νά εἶναι»⁸.

¹Βλ. H. St. Chamberlain, *Die Grundlagen des neunzehnten Jahrhunderts. Erste Hälfte*, 1938²³, σσ. 220 - 295.

²Ὁπ.π., σ. 256.

³Βλ. W. Hauer, *Ein arischer Christus*, 1939.

⁴Βλ. W. Hauer, *Konfessionszwang oder freie religiöse Führung der Deutschen Jungen ?*, 1934, σσ. 16-17.

⁵Βλ. A. Rosenberg, *Der Mythos der 20 Jahrhunderts*, 1934²⁸, σσ. 172 – 175.

⁶Ὁπ.π., σσ. 338, 395-396, 491.

⁷Ὁπ.π., σσ. 21, 71.

⁸Βλ. A. Läßle, *Kirchengeschichte in Längsschnitten*, 1968, σ. 89.